

Prova d'accés a la Universitat (2010)

Comentari de text (Llengua Catalana i Literatura)

Model I

OPCIÓ A

Llegeix atentament el text i respon les preguntes formulades

És clar que cal intervenir en matèria de llengües com, d'altra banda, cal també actuar en l'àmbit de l'educació, la sanitat, l'equilibri territorial, les comunicacions, les polítiques de solidaritat i desenvolupament, la protecció de la massa forestal i la investigació a tots els nivells. I és clar, també, que cal dotar amb mitjans totes les iniciatives, individuals i col·lectives, que facin més plaent i igualitària la vida plural dels humans; una vida que és inseparable de la condició lingüística. Tothom accepta un cert grau d'intervencionisme si es tracta d'expropiar terres per tal de construir-hi hospitals; no oblidem, doncs, les llengües i mirem de prevenir situacions en què no tindriem cap més remei que ingressar-les-hi.

La independència i bona salut d'una llengua es referma i manifesta si pot assumir, sense restriccions, totes les funcions que hi són previstes: des de la parla col·loquial fins als discursos més elaborats; des de la conversa intranscendent a les formulacions científiques. I la vida digna d'una llengua no es pot dissociar de l'ocupació de tots els espais possibles i imaginables en el seu territori històric: l'ensenyament a tots els nivells, la vida laboral i comercial, el lleure, les institucions de tota mena, la retolació urbana, els mitjans de comunicació... Perquè, si una llengua troba vedats tots aquests dominis naturals, s'esllanguirà ràpidament, sense l'oxigen de l'aire exterior. I si no pogués fer sentir la seva veu en algun d'aquests àmbits, posaria en evidència la seva poca força, prèvia a una reacció en cadena cap a la dissolució final.

El llenguatge, com a facultat comuna, és la marca distintiva de la humanitat: esborrat, doncs, el llenguatge, tornariem a una condició no *sapiens*. Les llengües, al seu torn, no són res més que les manifestacions úniques i imprescindibles de la nostra dimensió humana: no hi ha llenguatge sense llengües. I cada cop que se'n perd una els fragments del mirall que continuen reflectint la totalitat, cadascun a la seva manera i des d'una perspectiva diferent, són menys i som més pobres. I no hauríem pas de consentir que, al final de la història, només sonés una veu, monòtona i insensible, en un món sense relleu.

Jesús Tuson, *Una imatge no val més que mil paraules*

1. Fes un esquema que reflecteixi tot el contingut d'aquest text (1,5 punts).
2. Explica els usos metafòrics del llenguatge en els fragments subratllats (1,5 punts).
3. Explica la posició que l'autor manté respecte a les obligacions que tenen les institucions públiques de protegir les llengües (1 punt) (màxim 10 línies).
4. Fes una redacció personal sobre el tema "Les llengües són la manifestació de la nostra dimensió humana" (2 punts) (màxim 20 línies).
5. Parla sobre els registres de la llengua i relaciona-ho amb aquest text de Jesús Tuson (2 punts).
6. Explica els conflictes personals que viuen els protagonistes de *La plaça del Diamant*, relacionats sobretot amb la família (2 punts).

OPCIÓ B

Llegeix atentament el text i respon les preguntes formulades

[En Quimet] Va dir que em portaria a ensenyar-me a mossèn Joan. I mentre hi anàvem em va sortir que havíem de pagar el lloguer del pis a mitges. Com si fóssim amics. Em va costar crits a casa perquè el meu pare m'administrava els cèntims que em quedaven després que la seva senyora hagués retirat el que valia el menjar. A l'últim el meu pare va dir que sí, que pagués la meitat del lloguer. Però en Quimet això del lloguer m'ho va dir mentre anàvem a veure mossèn Joan.

Mossèn Joan semblava fet d'ala de mosca; vull dir el vestit. D'aquesta mena de color de negre passat. Ens va rebre com un sant. En Quimet li va dir, a mi, això de casar-me... és un moment, i com menys es gasti millor i si es pot acabar en cinc minuts en comptes de deu, millor. Mossèn Joan, que coneixia en Quimet de petit, es va posar les mans obertes damunt els genolls, es va decantar endavant i amb els ulls emboirats, perquè es veu que els anys se li havien posat als ulls, va dir, no t'ho creguis. El matrimoni és una cosa per la vida i s'hi ha de donar importància. Oi que tu et mudes el diumenge? Doncs el matrimoni, quan comença, és com un gran diumenge, necessita cerimònia. Si no donéssim importància a res seria com si encara no estiguéssim civilitzats... I tu vols ser civilitzat em penso... En Quimet l'escoltava amb el cap baix i quan anava a dir alguna cosa mossèn Joan el va fer callar amb una mà.

—Jo us casaré i em penso que val més que us caseu amb calma. Jo sé que la joventut va esperitada i el cas és viure i viure de pressa... però la vida, perquè sigui vida, s'ha de viure a poc a poc... La teva promesa em penso que s'estimarà més anar amb vestit de núvia i que tothom que la vegi sàpiga que és núvia, que no pas vestir-se amb un vestit de cada dia encara que sigui nou... tots els bons casaments que he fet, la noia anava de núvia.

Mercè RODOREDA, *La plaça del Diamant*.

1. Posa un títol a aquest fragment. Raona'l (màxim 3 línies) (1 punt).
2. Fes una descripció de mossèn Joan a partir de la informació que dóna aquest text (màxim 5 línies) (1 punt).
3. Actitud de Quimet respecte al matrimoni, segons es desprèn del text. Raons que el porten a tenir aquesta actitud (màxim 5 línies) (1 punt).
4. Explica si creus que l'autora d'aquest text comparteix les opinions de Quimet o les de mossèn Joan. Argumenta-ho a partir només d'aquest text (màxim 10 línies) (1 punt).
5. Els joves volen **viure de pressa**, mossèn Joan defensa que s'ha de **viure a poc a poc**. Fes una redacció per defensar un o altre model de vida (màxim 20 línies) (2 punts).
6. El text presenta una situació de monolingüisme, però a l'època en què va ser escrit, postguerra espanyola, ja hi havia situacions de conflicte lingüístic. Explica en què consisteix el canvi lingüístic i els resultats a què pot conduir (2 punts).
7. Compara el tractament de les relacions sentimentals en una obra d'influència romàntica i en una altra de la literatura catalana de postguerra. Pots utilitzar les lectures que has fet durant el curs, *Terra baixa* i *La plaça del Diamant* (2 punts).